

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการทำวิจัยเรื่อง "การศึกษาพฤติกรรมการใช้ภาษาในชั้นเรียนของครูภาษาอังกฤษ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6" ครั้งนี้
ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้ คือ

1. การศึกษาค้นคว้า

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา ค้นคว้าหนังสือ เอกสาร
และงานวิจัยต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1 ศึกษาหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้ภาษาในชั้นเรียนของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษทั้งที่เขียนเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 1.2 ศึกษาหลักสูตร และแบบเรียนวิชาภาษาอังกฤษที่ใช้ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเป็นวิชาหลัก (อ 014)
- 1.3 ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยจากเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับประเภทและลักษณะของพฤติกรรมการใช้ภาษาในชั้นเรียนของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการใช้ภาษาในชั้นเรียนของครูผู้สอน

2. ประชากร และการเลือกตัวอย่างประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ที่กำลังทำการสอนวิชาภาษาอังกฤษอังกฤษหลัก (อ 014) ประจำปีการศึกษา 2535 ในภาคเรียนที่ 2

ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) โดยมีขั้นตอนในการสุ่มดังนี้

- 2.1 สุ่มจังหวัดในเขตการศึกษา 6 ซึ่งมีทั้งหมด 7 จังหวัดมา 50% ได้ 4 จังหวัด

2.2 สุ่มโรงเรียนในแต่ละจังหวัดที่ได้ในข้อ 1 มาจังหวัดละ 20% ได้ 15 โรงเรียน

2.3 สุ่มครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษหลัก (อ 014) ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากโรงเรียนที่สุ่มได้ในข้อ 2 มาโรงเรียนละ 2 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้ตัวอย่างประชากรที่เป็นครูผู้สอนภาษาอังกฤษหลัก ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้งหมด 30 คน ดังแสดงในตารางที่ 1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนโรงเรียน และจำนวนครูที่สุ่มได้

จังหวัดที่สุ่มได้	จำนวนโรงเรียน ในจังหวัด	จำนวนโรงเรียน ที่สุ่มได้	จำนวนครู ที่สุ่มได้
พระนครศรีอยุธยา	29	6	12
ลพบุรี	22	4	8
อ่างทอง	14	3	6
สิงห์บุรี	12	2	4
รวม	77	15	30

(รายชื่อโรงเรียนที่สุ่มได้ แสดงไว้ในภาคผนวก ก)

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสังเกตพฤติกรรมการใช้ภาษาในชั้นเรียนของครูภาษาอังกฤษ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยมีวิธีการสร้างดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษารวบรวมความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ภาษาในชั้นเรียนของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ จากหนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ บทความ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

3.2 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการใช้ภาษาในชั้นเรียนของครูภาษาอังกฤษ ซึ่งผู้วิจัยได้ยึดการจำแนกพฤติกรรมการใช้ภาษาตามแนวคิดและงานวิจัยของ

สมพิศ ป. สัตยารักษ์ (2534) และตามแนวคิดและงานวิจัยของ รอด เอลลิส (Rod Ellis, 1985, 1986) ซึ่งเครื่องมือที่สร้างนั้นมีลักษณะของพฤติกรรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ลักษณะการใช้ภาษา
 - 1.1 การให้แนวปฏิบัติ
 - 1.2 การกำหนดผู้ตอบ
 - 1.3 การให้ข้อมูล
 - 1.4 การให้ตัวแบบ
 - 1.5 การถามคำถาม
 - 1.6 การตอบคำถาม
 - 1.7 การยอมรับคำตอบของนักเรียน
 - 1.8 การเสริมแรง
 - 1.9 การให้ข้อคิดเห็น

2. การปรับลักษณะภาษาที่ใช้
 - 2.1 การปรับการออกเสียง
 - 2.2 การปรับคำศัพท์
 - 2.3 การปรับไวยากรณ์

3. การใช้ภาษาเชิงปฏิสัมพันธ์
 - 3.1 การตรวจสอบเพื่อยืนยัน
 - 3.2 การตรวจสอบความเข้าใจ
 - 3.3 การขอความกระจ่าง
 - 3.4 การพูดซ้ำคำพูดตัวเอง
 - 3.5 การพูดซ้ำคำพูดนักเรียน
 - 3.6 การขยายคำพูดของนักเรียน

4. การตอบสนองต่อข้อผิดพลาดของนักเรียน

- 4.1 การเพิกเฉย
- 4.2 บอกให้นักเรียนรู้ว่ามิใช่ข้อผิดพลาด
- 4.3 ให้นักเรียนคนอื่นแก้ไขข้อผิดพลาด
- 4.4 ชี้แนะให้นักเรียนแก้ไขข้อผิดพลาดด้วยตนเอง
- 4.5 แก้ไขข้อผิดพลาดให้นักเรียนโดยตรง

3.3 เมื่อสร้างแบบสังเกตเสร็จแล้ว ได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน (ดูรายชื่อในภาคผนวก ก) พิจารณาความถูกต้อง และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ตลอดจนรูปแบบของแบบสังเกต ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อเสนอแนะให้เพิ่มพฤติกรรมที่จะสังเกตให้ครอบคลุมพฤติกรรมการใช้ภาษาในชั้นเรียนให้มากขึ้น และให้จำแนกพฤติกรรมบางอย่างออกเป็นพฤติกรรมย่อย ๆ เพื่อให้ละเอียดยิ่งขึ้น ปรับปรุงคำที่ใช้ให้ชัดเจนขึ้น ปรับปรุงรูปแบบของแบบสังเกตให้เหมาะสม และสะดวกในการบันทึก รวมทั้งให้สังเกตพฤติกรรมการใช้ภาษาในชั้นเรียนของครูที่เกิดขึ้นเป็นภาษาไทยด้วย ผู้วิจัยได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิดังนี้

พฤติกรรมการใช้ภาษาในชั้นเรียนด้านลักษณะการใช้ภาษา

1. เปลี่ยนจาก "ลักษณะการใช้ภาษา" เป็น "หน้าที่ของภาษาที่ครูใช้"
2. แก้พฤติกรรมที่ 1.1 เป็น "แนะนำนักเรียนในการปฏิบัติ" และจำแนกออกเป็นพฤติกรรมย่อย ๆ อีก 3 พฤติกรรม
3. จำแนกพฤติกรรมที่ 1.2 ออกเป็นพฤติกรรมย่อย ๆ อีก 3 พฤติกรรม
4. เปลี่ยนพฤติกรรมที่ 1.3 เป็น "การให้คำอธิบาย"
5. เปลี่ยนคำว่า "การให้ตัวแบบ" ในพฤติกรรมที่ 1.4 เป็น "การให้ตัวอย่างการฝึก"
6. จำแนกพฤติกรรมที่ 1.5 และ 1.6 ออกเป็นพฤติกรรมย่อยอีก 2 พฤติกรรม
7. เปลี่ยนจากคำว่า "การเสริมแรง" ในพฤติกรรมที่ 1.8 เป็น "การชมเชย"
8. เพิ่มเติมพฤติกรรมอื่น ๆ อีกคือ "การพูดคุยเกี่ยวกับตัวเอง" "การมอบหมายสิ่งงาน" "การพูดกระตุ้นให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม" และ "การทักทาย-อำลา"

พฤติกรรมการใช้ภาษาในชั้นเรียนด้านการปรับลักษณะภาษาที่ใช้

1. เปลี่ยนจาก "การปรับลักษณะภาษาที่ใช้" เป็น "การปรับภาษาที่ครูใช้"
2. เปลี่ยนจาก "การปรับคำศัพท์" ในพฤติกรรมที่ 2.2 เป็น "การปรับคำศัพท์/วลี/ถ้อยความ"
3. เปลี่ยนจาก "การปรับไวยากรณ์" ในพฤติกรรมที่ 2.3 เป็น "การปรับโครงสร้างประโยค"

พฤติกรรมการใช้ภาษาในชั้นเรียนด้านการใช้ภาษาเชิงปฏิสัมพันธ์

- เปลี่ยนจาก "การขยายคำพูดของนักเรียน" ในพฤติกรรมที่ 3.6 เป็น "การขยายความคำพูดของนักเรียน"

พฤติกรรมการใช้ภาษาในชั้นเรียนด้านการตอบสนองต่อข้อผิดพลาดของนักเรียน

1. เปลี่ยนจาก "การเพิกเฉย" ในพฤติกรรมที่ 4.1 เป็น "การพูดต่อไปโดยไม่แก้ไขข้อผิดพลาด"
2. แก้ไขพฤติกรรมที่ 4.2 เป็น "บอกให้นักเรียนรู้ว่าข้อผิดพลาดโดยไม่แก้ไข"
3. แก้ไขพฤติกรรมที่ 4.3 เป็น "ให้นักเรียนคนอื่นช่วยแก้ไขข้อผิดพลาดแทนครู" และจำแนกออกเป็นพฤติกรรมย่อยอีก 3 พฤติกรรม
4. จำแนกพฤติกรรมย่อยในพฤติกรรมที่ 4.4 ออกเป็น 4 พฤติกรรม
5. เปลี่ยนพฤติกรรมที่ 4.5 เป็น "แก้ไขข้อผิดพลาดให้นักเรียนเอง"
6. เพิ่มพฤติกรรมที่ 4.6 คือ "การตำหนินักเรียน"

ด้านความเหมาะสมของรูปแบบของแบบสังเกต

1. เพิ่มตัวอักษร "ท" ซึ่งเป็นตัวอักษรย่อของคำว่า "ภาษาไทย" ไว้ในแบบสังเกตด้วย เพื่อบันทึกพฤติกรรมการใช้ภาษาในชั้นเรียนที่เกิดขึ้นเป็นภาษาไทย
2. เพิ่มเส้นแสดงของแต่ละนาที่ในแบบสังเกต
3. เพิ่มเส้นแบ่งแยกพฤติกรรมการใช้ภาษาทั้ง 4 ด้านให้ชัดเจนขึ้น
4. เพิ่มช่องสรุปรวมความถี่ของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละคาบเรียนที่สังเกตไว้ในหน้าแรกของแบบสังเกตแต่ละชุด

เมื่อปรับปรุงแบบสังเกตตามที่คุณครูประเมินแล้ว ได้
รูปแบบของพฤติกรรมการใช้ภาษาในชั้นเรียนของครูภาษาอังกฤษดังนี้

1. **หน้าที่ของภาษาที่ครูใช้** จำแนกออกเป็นพฤติกรรมย่อย ๆ ได้ดังนี้คือ
 - 1.1 การแนะนำนักเรียนในการปฏิบัติ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 แบบคือ
 - 1.1.1 แนะนำนักเรียนในการปฏิบัติเป็นรายบุคคล
 - 1.1.2 แนะนำนักเรียนในการปฏิบัติเป็นกลุ่มย่อย
 - 1.1.3 แนะนำนักเรียนในการปฏิบัติทั้งชั้นเรียน
 - 1.2 การกำหนดผู้ตอบ แบ่งออกเป็น 3 แบบคือ
 - 1.2.1 กำหนดผู้ตอบเป็นรายบุคคล
 - 1.2.2 กำหนดผู้ตอบเป็นกลุ่มย่อย
 - 1.2.3 กำหนดผู้ตอบทั้งชั้นเรียน
 - 1.3 การให้คำอธิบาย
 - 1.4 การพูดคุยเกี่ยวกับตัวเอง
 - 1.5 การให้ตัวอย่างการฝึก
 - 1.6 การถามคำถาม แบ่งออกเป็น 2 แบบคือ
 - 1.6.1 ถามคำถามเกี่ยวกับบทเรียน
 - 1.6.2 ถามคำถามส่วนตัว
 - 1.7 การตอบคำถาม แบ่งออกเป็น 2 แบบคือ
 - 1.7.1 ตอบคำถามเกี่ยวกับบทเรียน
 - 1.7.2 ตอบคำถามส่วนตัว
 - 1.8 การยอมรับคำตอบของนักเรียน
 - 1.9 การชมเชย
 - 1.10 การให้ข้อคิดเห็น
 - 1.11 การมอบหมายสั่งงาน
 - 1.12 การพูดกระตุ้นให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม
 - 1.13 การพักทักทาย-อำลา

2. การปรับภาษาที่ครูใช้ จำแนกออกเป็นพฤติกรรมย่อย ๆ ได้ดังนี้คือ
 - 2.1 การปรับการออกเสียง
 - 2.2 การปรับคำศัพท์/วลี/ถ้อยความ
 - 2.3 การปรับโครงสร้างประโยค

3. การใช้ภาษาเชิงปฏิสัมพันธ์ จำแนกออกเป็นพฤติกรรมย่อย ๆ ได้ดังนี้คือ
 - 3.1 การตรวจสอบเพื่อยืนยัน
 - 3.2 การตรวจสอบความเข้าใจ
 - 3.3 การขอความกระจ่าง
 - 3.4 การพูดซ้ำคำพูดตัวเอง
 - 3.5 การพูดซ้ำคำพูดนักเรียน
 - 3.6 การขยายความคำพูดของนักเรียน

4. การตอบสนองต่อข้อผิดพลาดของนักเรียน จำแนกออกเป็นพฤติกรรม

ย่อย ๆ ได้ดังนี้คือ

- 4.1 การพูดต่อไปโดยไม่แก้ไขข้อผิดพลาด
- 4.2 การบอกให้นักเรียนรู้ว่าข้อผิดพลาดโดยไม่แก้ไข
- 4.3 การให้นักเรียนคนอื่นช่วยแก้ไขข้อผิดพลาดแทนครู แบ่งออกเป็น

3 แบบคือ

- 4.3.1 ให้นักเรียนคนอื่นช่วยแก้ไขข้อผิดพลาดแทนครูเป็น

รายบุคคล

- 4.3.2 ให้นักเรียนคนอื่นช่วยแก้ไขข้อผิดพลาดแทนครูเป็น

กลุ่มย่อย

- 4.3.3 ให้นักเรียนทั้งชั้นเรียนช่วยแก้ไขข้อผิดพลาดแทนครู

- 4.4 การชี้แนะให้นักเรียนแก้ไขข้อผิดพลาดด้วยตนเอง แบ่งออกเป็น

4 แบบคือ

- 4.4.1 ให้ตัวเลือกคำตอบ

- 4.4.2 พูดกระตุ้นโดยให้ตัวชี้แนะ และใช้เสียงสูงท้ายคำพูด

- 4.4.3 พุดซ้ำ และเน้นส่วนที่นักเรียนพุดผิด
- 4.4.4 ชี้แนะให้นักเรียนแก้ไขข้อผิดพลาดด้วยตนเอง
- 4.5 การแก้ไขข้อผิดพลาดให้นักเรียนเอง
- 4.6 การดำหนักเรียน
(ดูรายละเอียดของเครื่องมือในภาคผนวก ง)

ผู้วิจัยได้นำแบบสังเกตไปทดลองใช้ โดยไปทำการสังเกตและบันทึกข้อมูลพร้อมทั้งบันทึกเทปเสียงการสอนของครูสอนภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในชั่วโมงภาษาอังกฤษหลักด้วยตัวเอง ที่โรงเรียนชัยบาดาลวิทยา จังหวัดลพบุรี เป็นเวลา 1 คาบเรียน โดยสังเกตและบันทึกเฉพาะพฤติกรรมการใช้ภาษาในชั้นเรียนของครูผู้สอนเท่านั้น แล้วนำบันทึกเทปเสียงมาหาค่าความสอดคล้องของการบันทึกพฤติกรรมระหว่างผู้วิจัยกับผู้เชี่ยวชาญ (Inter-observer Reliability) จำนวน 3 คน (ดูรายชื่อผู้เชี่ยวชาญในภาคผนวก ก) ด้วยวิธีคำนวณของสก๊อต (The Scott Formula) ได้ค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.86 0.88 และ 0.89 ตามลำดับ จากนั้นผู้วิจัยหาค่าความสอดคล้องของข้อมูลที่ได้จากการสังเกตโดยตัวผู้วิจัยเองในช่วงเวลาที่ต่างกัน (Intra-observer Reliability) โดยสังเกต และบันทึกข้อมูลพร้อมทั้งบันทึกเทปเสียงการสอนของครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งกำลังทำการสอนวิชาภาษาอังกฤษหลัก ที่โรงเรียนบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 1 คาบเรียน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้สังเกตและบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบของพฤติกรรมการใช้ภาษาในชั้นเรียนของครูจากเทปบันทึกเสียงเดิมอีก 1 ครั้ง โดยห่างกัน 1 สัปดาห์ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 มาหาค่าความสอดคล้องด้วยวิธีคำนวณของสก๊อต ได้ค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.88 ซึ่งนับว่าเป็นค่าที่สูงพอที่จะแสดงให้เห็นความเที่ยงของการสังเกตของผู้วิจัยเอง (ดูรายละเอียดการคำนวณในภาคผนวก จ)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

- 4.1 นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงอธิการบดีกรมสามัญศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 15 โรงเรียน

4.2 นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากกรมสามัญศึกษาไป
 ต่อผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้าหมวดภาษาอังกฤษของโรงเรียนที่เป็นสนามวิจัย เพื่อขอ
 อนุญาตเข้าสังเกต และบันทึกเทปเสียงการสอนของครูภาษาอังกฤษที่ใช้เป็นตัวอย่างประชากร

4.3 ติดต่อเรื่องตารางสอนของตัวอย่างประชากรเพื่อนัดหมายวัน
 เวลาที่จะไปสังเกตพฤติกรรมการใช้ภาษาในชั้นเรียนของตัวอย่างประชากรแต่ละคน

4.4 ทำการสังเกต และบันทึกพฤติกรรมการใช้ภาษาในชั้นเรียนของ
 ครูที่เป็นตัวอย่างประชากรในชั่วโมงภาษาอังกฤษหลัก (อ 014) โดยสังเกตตัวอย่างประชากร
 จำนวน 30 คน คนละ 4 ครั้ง รวม 120 ครั้ง

4.5 ในการบันทึกข้อมูลแต่ละครั้ง ผู้วิจัยทำเครื่องหมาย / ลงใน
 ตารางสังเกต โดยในทุก ๆ 5 วินาที ผู้วิจัยทำเครื่องหมาย / ให้ตรงกับช่องลักษณะของพฤติกรรม
 การใช้ภาษาที่เกิดขึ้น พร้อมกับบันทึกเทปเสียงการสอนของครูผู้สอนแต่ละคนในชั่วโมงวิชาภาษา
 ภาษาอังกฤษที่ครูทำการสอนด้วย

4.6 นำเทปบันทึกเสียงการสอนของครูผู้สอนแต่ละครั้งมาวิเคราะห์
 ลักษณะของพฤติกรรมการใช้ภาษาอังกฤษในชั้นเรียน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงของการบันทึกใน
 ชั้นเรียนอีกครั้งหนึ่ง การเก็บข้อมูลใช้เวลาทั้งสิ้น 5 สัปดาห์

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติ
 โดยหาค่าความถี่ของลักษณะพฤติกรรมการใช้ภาษาในชั้นเรียนในแต่ละคาบเรียนของครูผู้สอนภาษา
 ภาษาอังกฤษจำนวน 30 คน แล้วนำความถี่ที่ได้มาคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) จากนั้น
 นำเสนอข้อมูลในรูปของตารางประกอบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าร้อยละ ซึ่งมีสูตรการคำนวณดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนของรายการนั้น}}{\text{จำนวนของรายการนั้นทั้งหมด}} \times 100$$